

האגף למעונות
יום ומשפחתונים לגיל הרך

מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

מינהל
מחקר וכלכלה

היוזמה הלאומית למען ילדי הגיל הרך

יישום סטנדרטים במעונות יום ובמשפחתונים

כנס הערכות עם ארגונים המפעילים מעונות ומשפחתונים

נאות אפעל, 12 בנובמבר 2007

איכות הטיפול במעונות יום ובמשפחתונים תחילתו של מפנה

תמר אלמוג

מנהלת אגף מעונות יום ומשפחתונים

מטרות הכנס

- להציג את מתווה התוכנית בפני הארגונים המפעילים מעונות יום ומשפחתונים בישובים שנבחרו לתוכנית הניסוי.
- לקבוע תשתית ובסיס עבודה משותפת בין משרד התמ"ת לבין הארגונים, בשלבי התכנון והביצוע בשטח.
- להכיר את השותפים לתוכנית היישום.
- לשמוע ולדון ביחד על סוגיות מרכזיות בתהליך היישום

תחילתו של מפנה - רקע

- ב- 2004 הוקמה במשרד התמ"ת ועדת סטנדרטים בראשותה של פרופ' מרים (מיקי) רוזנטל.
- תפקיד הועדה היה להגדיר סטנדרטים לרישוי והפעלת מעונות יום ומשפחתונים.
- בוועדה השתתפו נציגים של משרדי ממשלה, נציגים מהאקדמיה, נציגים מתחומי הבטיחות ונציגים של הארגונים המפעילים מעונות יום.

המלצות הועדה

- **פיקוח ורישוי** - להפעיל וליישם את חוק הפיקוח על כלל המסגרות לפעוטות. (כיום מתגבשת הצעת חוק פיקוח על מסגרות לפעוטות שצפויה לקבל אישור הכנסת.)
- **תנאי בטיחות וכשירות** - ליישם את כל דרישות הבטיחות והבריאות ביחס ל: מבנה, ציוד ומתקנים, הכשרת הצוות ותנאי עבודה .
- **תקינת כוח אדם** - שיפור תקינת כוח אדם במעונות ביחס ל:
 - מספר ילדים בקבוצה
 - מספר הילדים לכל מטפלת בקבוצה
- **הבטחת שלומם והתפתחותם התקינה של ילדים בסיכון וילדים בגיל הרך (לידה עד 3 שנים)** - יישום הסטנדרטים במסגרות בהן משולבים יותר מ-20% ילדי רווחה – בשלב מייד, ובהמשך יישום הדרגתי בכל המסגרות.

תחילתו של מפנה – תוכנית הניסוי

- על פי התוכנית הלאומית של הממשלה לילדים ונוער בסיכון ליישום מסקנות דוח שמידט שבדק את מצבם של ילדים ובני נוער במצוקה, הוחלט להרחיב באופן ניכר את הטיפול בנוער ובילדים הנמצאים בסיכון, בדגש על השקעה של כמחצית מהמשאבים בתוכניות לילדים בגיל הרך.
- כנגזרת מהתוכנית כולה, הוחלט שעבור ילדים מגיל לידה עד 4 שנים, יש ליישם את המלצות דו"ח ועדת רוזנטל במלואם במעונות יום ובמשפחתונים ב-7 ישובים שנבחרו לתוכנית.
- תוכנית הניסוי תבוצע במעונות יום ובמשפחתונים בשנים תשס"ט-תש"ע (1.9.2008-31.8.2010)

תחילתו של מפנה – תוכנית הניסוי, המשך

- התקציב הכולל של התוכנית הינו כ- 80 מליון ₪. תקציב זה מיועד למימון כל העלויות הכרוכות ביישום הסטנדרטים במעונות ובמשפחתונים בכל ההיבטים: שיפוץ מבנים, הכשרת כוח אדם, מימון מלא של התשומות החדשות וכד'.
- התכנית תלווה ברמת המשרד על ידי ועדת היגוי בין משרדית בה ישתתפו נציגי משרדי ממשלה רלוונטיים, נציגי האקדמיה ונציגי הארגונים המפעילים מעונות יום.
- התוכנית תלווה ברמת הישוב על ידי ועדת היגוי יישובית בה ישתתפו נציגי משרדי התמ"ת והרווחה, הארגונים המפעילים והרשויות המקומיות.

צוות מוביל של התוכנית

משרד התמ"ת אגף מעונות יום –

מנהלת האגף – תמר אלמוג

מרכזת תקצוב- נורית טננבוים

ממונות מחוזיות- רחל פידל, פנינה טפירו, איילה אלבוכר, גילה יקותיאלי

משרד התמ"ת מנהל מחקר וכלכלה –

ראש המנהל – בני פפרמן

אחראית לתכנון המיזם הניסויי - אסנת פיכטלברג

משרד התמ"ת אגף בכיר להכשרה מקצועית-

מנהל המחלקה הפדגוגית- אמיל מלול

יועצת אקדמית ליישום התוכנית – פרופ' מרים (מיקי) רוזנטל.

פורום יועצים מהאקדמיה -

יו"ר ועדת סטנדרטים- פרופ' מיקי רוזנטל

אוניברסיטת חיפה – פרופ' אבי שגיא

אוניברסיטת בר-אילן – פרופ' פנינה קליין

האוניברסיטה העברית - ד"ר יעל דיין

יישום הסטנדרטים במעונות יום ובמשפחתונים

תוכנית ניסוי

אסנת פיכטלברג - ברמץ
אחראית לתכנון המיזם הניסויי

תוכנית הניסוי – תאור כללי

התוכנית תופעל ב- 7 ישובים, ותכלול כ-50 מעונות וכ- 90 משפחתונים בהם שוהים כ-2700 ילדים.

תוכנית הניסוי תופעל במעונות הנבחרים החל מספטמבר 2008 ועד אוגוסט 2010. המשפחתונים יצורפו בשנה השניה, ובהם תופעל התוכנית החל מספטמבר 2009 ועד אוגוסט 2010.

כיום אנו מצויים בשלב ההכנות הראשוניות של התוכנית .

קריטריונים לבחירת הישובים

- ישובים הנכללים בתוכנית 'התחלה טובה'
- ישובים מתוך אשכולות 1-4 לפי מדד חברתי כלכלי
- ישובים בהם שוהים במעונות ובמשפחתונים לפחות 20% ילדי רווחה
- ישובים המייצגים מגזרים שונים: חרדים, אתיופים, לא יהודים, כללי
- ישובים בפיזור ג"ג – דרום, מרכז וצפון
- ישובים קטנים
- ישובים בהם מעורבת קרן סקטא רש"י בתוכנית יישובית לגיל הרך.

הישובים הנבחרים ומספר הילדים במעונות ובמשפחתונים המוכרים

שם ישוב	מספר מעונות	מספר משפחתונים	שמות הארגונים המפעילים	מספר ילדים במעונות ובמשפחתונים
ביתר עילית	7	38	נאות מרגלית, בית יעקב, מ.מ. ביתר עלית, בנות ובית יעקב בביתר, חיה רשת מעונות יום.	743
רמלה	11	15	נעמ"ת, אמונה, החברה למתנ"סים, נאות מרגלית, נר דוד רמלה, אור לאמונה, מוסדות "שערי ציון".	511
שדרות	9	-	נעמ"ת, ויצ"ו, החברה למתנ"סים, מוסדות "עטרת אסתר", עמותת "רעות" שדרות.	378
לקייה	-	17	מ.מ. לקייה.	85
אום אל פחם	3	19	עיריית אום אל פחם, דאר אלטופול אלערבי, עמותת אל אנואר, עמותה לעבודה התנדבותית.	190
עכו	8	-	נעמ"ת, ויצ"ו, אמונה, החברה למתנ"סים, אל סנדיאנה – עכו, סנדיבאד.	451
צפת	14	-	נעמ"ת, אמונה, נשי חרות, יתד התשובה, קריית מאור חיים בישראל, נחל נבע – מקור חוכמה, אגודת "אלקבץ", מעונות חב"ד צפת, הרבצת תורה.	631
סה"כ	52	89		2989

הצעה למבנה ארגוני של תוכנית הניסוי

מנהלת הניסוי

- חשבות ובקרה תקציבית
- יעוץ משפטי
- תיעוד, הערכה ומיחשוב
- פיקוח ובקרה (כולל ביצוע בדיקות במעונות)

חברה מנהלת

ישום הסטנדרטים בכל המעונות
והמשפחתונים הנבחרים

נושאים מרכזיים המטופלים בימים אלה

כתיבת מפרט למכרז לבחירת החברה המנהלת

תכנון מבנה מנהלת הניסוי ותפקידיה

עריכת מסמך הסטנדרטים

בניית מדריך נהלים ודרכי עבודה

בניית כלי הערכה להערכת המעונות

החברה המנהלת - תחומי ניהול

ניהול מקצועי חינוכי-טיפולי ●

ניהול אדמיניסטרטיבי – כ"א, תקציב, מידע ותיעוד ●

ניהול בינוי, שיפוץ ורכישות. ●

מערכת הקשרים של החברה המנהלת

פורמים וצוותים מלווים

ועדת היגוי ●

צוות ביצוע ●

פורום אקדמי ●

פורום ראשי ארגונים מפעילים ●

ועדות היגוי יישוביות ●

תפקידים מרכזיים של החברה המנהלת בשלב ההכנות

- תכנון וגיוס כ"א שיידרש ליישום התוכנית
- הכשרת מדריכות
- תכנון התאום עם הארגונים המפעילים
- תכנון התאומים עם הרשות המקומית וגופים ברשות, וניהול התוכנית ברמת הישוב
- תאומים עם ועדות היגוי ופורומים שונים
- תכנון ההכשרות הנדרשות לצוותי המעונות
- תכנון מערך תיעוד, הערכה ומחשוב
- ישום השינויים ברמת המעון.

הערכות לתהליך היישום ברמת המעון

פרופ' מרים (מיקי) רוזנטל
האוניברסיטה העברית, ירושלים

א. תהליך היישום במעון יונחה על ידי מדריכה מקצועית

- עם תחילת היישום יקבלו כל צוותי המעונות ביישוב השתלמות קצרה בנושא הסטנדרטים
- כל מעון יקבל מדריכה שתנחה ותלווה את תהליך היישום במעון, בכל שלביו – החל בהכנה לקראת היישום ועד לבצוע השינויים הנדרשים
- צוות המעון והפיקוח של האירגון המפעיל יהיו שותפים מלאים בהפקת הלקחים של ניסוי היישום (הפיילוט)

תהליך ההדרכה

המדריכה תעבוד באופן פרטני עם כל איש צוות ותדריך קבוצתית את צוותי הכתות ואת כל צוות המעון.

הדרכה פרטנית:

מאפשרת לכל אחד בצוות החינוכי להעלות לבטים מקצועיים ואישיים, ולקיים דיון מקצועי משותף עם המדריכה.

הדרכה קבוצתית:

מאפשרת תהליך למידה חוויתית התורמת להרגשת שייכות, להרחבת הרפרטואר המקצועי, ולהתמודדות עם קשיים וקונפליקטים תוך הסתייעות בחברות הקבוצה.

משימת ההדרכה

- לזווי תומך בהטמעת העבודה לפי הסטנדרטים.
- ההדרכה תתמקד במתן תמיכה ועזרה לצוות בהתמודדות עם תהליך היישום, תוך הקשבה מלאה ולמידה מתוך הקשיים שיתעוררו בדרך.
- אחת המשימות הראשונות – הדרכה לבניית מתכונת "הערכה עצמית" של המעון

מסגרת ההדרכה

- המדריכה החינוכית מגיעה למסגרת החינוכית בתדירות קבועה ובאופן רציף.
- בכל מסגרת חינוכית מוקצים מקום וזמן קבועים להדרכה אישית וקבוצתית.
- כל מטפלת-מחנכת מקבלת לפחות שעת הדרכה פרטנית אחת ושעת הדרכה קבוצתית אחת בחודש, בנוסף להדרכות בכתה. כל פגישת הדרכה נמשכת 45-60 דקות.
- המדריכה מתעדת את עבודתה ודנה בה עם המנחה האזורית.
- המדריכה מגישה את המלצותיה לשינויים הנדרשים לאחר קבלת דו"ח הבדיקה ולאחר דיונים על הדו"ח עם צוות המעון ועם הפיקוח של האירגון המפעיל

ב. הסטנדרטים במעון יבדקו ע"י בודקת מקצועית

- הבדיקה נערכת באמצעות "כלי-הערכה" שנבנה לצורך הערכת הסטנדרטים.
- כל בודקת תקבל הכשרה ייחודית לביצוע הבדיקה, ולאופן השימוש ב"כלי ההערכה".
- כל אנשי הצוות ילמדו להכיר את "כלי ההערכה".
- משימת הבדיקה: להעריך את המצב המצוי ודרכי העבודה המצויים במעון ואת הפערים בין המצב המצוי לבין דרישות הסטנדרטים, ולהמליץ על שינויים נדרשים.

מסגרת הבדיקה

הבדיקה כוללת תצפיות, שאלונים וראיונות עם אנשי צוות המעון

- כל בדיקה מתואמת עם צוות המעון באמצעות המדריכה ובשיתוף המפקחת של האירגון.
- הבדיקה מתפרשת על פני מספר ימים בהם הבודקת שוהה במעון.
- בדיקות תקופתיות – בהפרשי זמן מוגדרים ובהתאם למצב המעון.
- הדו"ח המסכם של כל בדיקה יוגש למדריכה של המעון שתדון בו עם הצוות ועם המפקחת של המעון.

ג. עבודה על השינויים הנדרשים

הצעת תכנית שינויים

- **תכנון וכתובת הצעת תוכנית לשינויים - מדריכת המעון, בשיתוף נציג החברה המנהלת ונציג הארגון המפעיל, יכינו הצעה מפורטת לתכנית שינויים.**
- **חישוב עלויות - ההצעה תועבר לארגון המפעיל לחישוב העלויות של השינויים הנדרשים.**
- **בקשה לאישור התכנית - הארגון המפעיל יגיש את ההצעה לשינויים עם תחשיב העלויות של השינויים המוצעים, לחברה המנהלת, ולמינהלת הפרויקט במשרד התמ"ת, לקבלת אישור לביצוע.**

ביצוע השינויים

- תכנון מהלך הפעולות הנדרשות לביצוע השינויים - ייעשה בשיתוף הגורמים הבאים: מנחה אזורית, מדריכת המעון, מפקחת הארגון המפעיל, ומנהלת המעון.
- ביצוע השינויים הנדרשים - האירגון המפעיל הוא האחראי לביצוע השינויים הנדרשים.

היעד: ביצוע שינויים נדרשים – לקראת ספטמבר 2008

ילדים: הקטנת קבוצות ושיבוץ לקבוצות הגיל כנדרש בסטנדרטים
מבנה: התאמת המבנה לגודל הקבוצות החדש ולדרישות הבטיחות;
הוספת חדר צוות/הדרכה/עבודה פרטנית;
צוות: גיוס צוות בהתאם לסטנדרטים של יחס מספרי ילדים:מטפלת, ולדרישות הקבלה
לצוות. יצירת תנאי עבודה לצוות כנדרש בסטנדרטים;
בניית לו"ז להכשרת הצוות לפי הסטנדרטים להכשרה והשתלמויות.
מיחשוב: הכנה להכנסת מערך המיחשוב למעון (לצורך התעוד הנדרש על ידי
הסטנדרטים)

דיון -

סוגיות ביישום הסטנדרטים

המצגת מופיעה באתר האינטרנט של המשרד : www.moital.gov.il/research